

Asia: VN/18780/2023-LVM-180

Lausuntopyyntö valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnoksesta ja ympäristöselostuksesta (SOVA-lain mukainen ympäristöarviointi)

Lausunnonantajan lausunto

Vastaavatko strategiset linjaukset (ml. alueelliset painotukset) valtakunnallisen liikennejärjestelmän kehittämistarpeita?

Suunnitelman toimeenpanoa ohjaavissa aluekohtaisissa painotuksissa korostetaan hyvin poikittaisliikenteen tarpeita huoltovarmuuden osalta sekä matkaketjujen hyödyntämistä kestävästä liikenteestä edistämiseksi.

Strategisissa linjauksissa kestävästä liikkumisesta korostaminen pitää laajentaa kaupunkiseutujen ulkopuolelle mm. maakuntakeskusten saavutettavuuteen raideliikenteen keinoin. Suomalaiset eivät lisäänty, joten kaupunkiseutujen tehokkaan kasvun tavoitteita tulee muuttaa hitaan kasvun tavoitteiksi ja hyödyntää paremmin ja kestävämmällä tavalla olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta. Seutukaupunkitasoisilla keskuksilla on tärkeä merkitys Suomen elinvoiman tuottajana ja laadukkaan asuinympäristön tarjoajana. Huoltovarmuus ja kriisinkestävyys myös tukevat sitä, että yhdyskuntarakenne on verkkomaisesti toimiva, eikä ole liikaa keskittynyt muutamaankin pisteeseen.

Maaseutumaisilla alueilla on myös taajamien ja kaupunkien lisäksi liikenteellisiä kehittämistarpeita mm. maakuntien välisen liikenteen välittäjinä.

Strategisiin linjauksiin tulisi kestävästä liikkumisesta ja päästövähennystavoitteisiin vastaamisen näkökulmasta lisätä vähäliikenteisten ratojen parempi hyödyntäminen ja raideliikenteen kulkutapaosuuden lisääminen.

Mielipiteenne suunnitelmaluonnoksen toimenpiteistä?

Toimenpiteissä tulee kiinnittää huomiota maakunnallisten palveluiden saavutettavuuteen, kestäväillä liikennemuodoilla. Saavutettavuus joukkoliikenteellä on selvästi heikompaa kuin henkilöautolla.

Julkisesti tuetussa henkilöliikenteessä valtion tavoitteena on lisätä tosiasiallista kilpailua ja helpottaa raidemarkkinoille pääsyä. Kotimaan raideliikenteen kapasiteetin ja investointien lisäämiseksi valtio luo pitkän aikavälin näkökulman henkilöjunaliikenteen palvelujen (ml. junaliikenteen ostot), sitä mahdollistavan infran ja valtion rahoituksen tavoitteista sekä tasosta. Suunnitelmaluonnoksen

mukaan valtion ja kuntien yhteistyö on lähtökohtana alueellisen junaliikenteen suunnittelussa, kehittämisessä ja yhteisrahoittamisessa. Keuruun kaupunki korostaa, että valtiolla tulee olla kokonaisvastuu ostopuoliikenteen järjestämisestä sekä sen rahoituksesta.

Sähköistämättömien rataosien sähköistämistä ja seisakeverkostoa tulee kehittää niin, että raideliikenteen kulkutapaosuutta saadaan nostettua.

Junaliikennettä tulee tarkastella kokonaisuutena, osana Suomen liikennejärjestelmää sekä vielä laajemmin osana syventyviä pohjoismaisia itä-länsi yhteyksiä. Kiskobussiliikenne Keski-Suomen, Pirkanmaan ja Etelä-Pohjan välisellä Haapamäen risteysaseman ratakokonaisuudella tulee nähdä osana valtakunnallista raideliikenteen matkaketjua.

Päästöjen vähentämisen ja palveluiden yhdenvertaisen saavutettavuuden kannalta keskeistä on huomioida kestävä liikunnan kehittämisen edellytykset erityisesti maakuntakeskusten syöttöliikenteessä. Erikoissairaanhoidon palvelut keskittyvät maakuntakeskuksiin ja niiden saavutettavuus joukkoliikenteellä on tärkeää asiakkaiden ja työvoiman liikkuvuuden näkökulmasta. Tästä hyvänä esimerkkinä Keski-Suomessa on keskussairaala Novan (suurin yksittäinen työpaikka), sijoittuminen raiteiden viereen, mutta junaseisakkeen puuttumisen myötä kohde on helpoiten saavutettavissa henkilöautolla.

Onko suunnitelmaluonnoksen rahoitus kohdennettu oikein rahoitusohjelman sisällä?

Valtion tulee myös jatkossa kantaa vastuu valtion väyläverkkojen rahoituksesta. Kuntien rahoitusvastuuta valtion infrasta ei tule lisätä. Samoin tuetussa henkilöliikenteessä kuntien rahoitusosuutta ei tule lisätä.

Mielipiteenne suunnitelmaluonnoksen vaikutusarvioinnista ja ympäristöarvioinnista (SOVA-laki 8.4.2005/200)?

Seutukaupungit edustavat maakuntatasoa pienempää, mutta hyvin laajaa kuntajoukkoa, jotka tuottavat merkittävän osan suomalaisista lähipalveluista ja toimivat maakuntakeskuksia yhdistävinä alueina. Näiden MAL-alueiden ulkopuolelle jäävien alueiden huomioimista valtakunnallisessa liikennesuunnittelussa tulee lisätä. Seutukaupunkien ja valtion välille tulisi järjestää oma MAL-keskustelualue, jossa ratkottaisiin seutukaupunkien kehittämistarpeita. Kuntaliiton alainen seutukaupunkiverkosto tulee ottaa entistä paremmin mukaan valtakunnalliseen liikennejärjestelmätyöhön.

Muut huomiot?

Poikittaisten liikenneyhteyksien kehittäminen ja Länsi-Suomen satamien saavutettavuus huoltovarmuuden parantamisen näkökulmasta on erittäin tärkeää. Sähköistämättömien raideosuuskien sähköistystä tulee edistää ja raideliikenteen kulkutapaosuutta kasvattaa.

Määttä Timo

Keuruun kaupunki - Keuruun kaupunki, kaupunginhallitus